

співробітників бібліотек різного рівня до обговорення та участі в реалізації оригінальних ідей та проектів, представлених на сайтах, у соціальних мережах тощо.

Отже, як бачимо, діяльність бібліотек передбачає застосування інноваційних напрямів з використанням різноманітних креативних форм роботи, які забезпечують більш доступну та розгалужену інформацію для своїх користувачів. Сучасні нововведення допомагають книгозбірням стати конкурентоспроможними, запроваджувати нові послуги, створювати позитивний імідж у суспільстві.

#### **Література**

1. Вилегжаніна Т. Бібліотеки і бібліотекарі в процесі змін / Т.Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2017. - №4 (78). – С. 4-5.
2. Вилегжаніна Т. Інновації в новій парадигмі діяльності бібліотек / Т.Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2017. - №1 (75). – С. 4-5.
3. Про бібліотеки та бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 (із наст. Змінами). [Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.

УДК 94(477)

КУХАРЧУК О.С., АПАЦЬКА Я.Я.,  
Мукачівський державний університет

### **ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ТЕОЛОГІЇ В УКРАЇНІ**

Наприкінці ХХ століття духовні та інтелектуальні виміри українського суспільства істотно змінилися. У зв'язку з цим важливе місце в богословській освіті відводиться пізнанню особливостей життя в нинішній цивілізації з її секулярною та плюралістичною природою. Таким чином, «вихованці, пізнавши як слід характер сьогоднішніх часів», відповідно можуть підготуватися до «розмови з людьми свого часу» («Декрет про священницький вишкіл», п. 15). При цьому треба взяти до уваги, що секулярний характер держави й суспільних процесів є для богослов'я викликом і спонукою водночас. Так, з одного боку, він створює певні труднощі перед богословськими інституціями, змушуючи їх у своїй діяльності долати певний опір суспільства. З іншого боку, він сприяє зосередженості богословської освіти на проблемах духовного виміру людини і на значенні його в житті суспільства загалом. Також потрібно відзначити, що плюралістичний характер політичного, релігійного та громадського життя в Україні спонукає богословські інституції будувати сучасну богословську освіту на принципах релігійної свободи, змагальності й толерантності [1, с.19].

Процес глобалізації постіндустріальної економіки і міжнародного життя істотно позначається на рівневі суверенітету національних держав і загострює діалектичне протиставлення принципів універсальності, з одного боку, і культурної окремішності, з іншого. Він не дозволяє богослов'ю бути надалі

пасивним його спостерігачем. Усі проблеми та можливості, зумовлені згаданим процесом, потребують етичної оцінки і критичного богословського осмислення.

Формування в Україні відкритого суспільства та входження держави у глобальні процеси нинішньої цивілізації спонукають українське богослов'я відшукати правильне співвідношення духу традиції та її історичних форм. Дух традиції є визначальним параметром ідентичності й через те має пронизувати всі епохи. Через пізнання «ознак часу» богослов'я стає зрозумілим сучасному суспільству, вчиться говорити зрозумілою йому мовою і таким чином здобуває певні можливості для впливу на нього. Через осягнення власної традиції сучасне українське богослов'я набуває історичної життєдайності. Тут під традицією розуміємо богословські надбання Отців Церкви, літургійне життя, духовні здобутки й досвід землі від періоду хрещення України-Руси через розквіт українського богослов'я Києво-Могилянської доби й аж до духовної жертви мучеників Церкви [2, с.1536].

Особливості релігійних процесів в Україні роблять необхідним екуменічний вимір богословської освіти. Цей вимір формується як через вивчення сучасних моделей екуменізму у вигляді окремого предмета, так і через з'ясування екуменічної перспективи під час викладання всіх інших богословських предметів, зокрема еклезіології та місіології. Основною метою цього є уточнення власного місця і наміру Української Церкви в прямуванні до єдності.

Сучасна богословська освіта в Україні покликана розвивати органічну для кожної Церкви гармонію обрядового та євангельського благочестя її вірних. Ця гармонія, свого часу притаманна Українській Церкві, згодом була порушена тривалим впливом на суспільство з боку агресивного безбожництва та державного насильства над релігійними переконаннями людей.

В умовах наукової, інформаційної та технологічної революцій, що властиві цивілізації нашого часу, богословська освіта повинна мати потужний академічний вимір. Критична наукова рефлексія та міждисциплінарний діалог допоможуть богослов'ю, а через нього й Церкві загалом, гідно зустріти інтелектуальний виклик нашої доби. Разом з тим нинішні академічні та світоглядні системи самі повинні стати об'єктами критичного богословського осмислення [3, с.12].

Відроджена богословська освіта в Україні покликана сприяти відновленню повноти церковного життя в усіх його ланках: душ пастирській, богословській, місійній, харитативній тощо. Однак після тривалого відлучення Церкви тоталітарним режимом від суспільного життя народу особливої уваги потребує відновлення соціальної значимості релігії, формування і популяризація соціального вчення Церкви, зокрема християнського осмислення теорії прав людини.

Особливістю нинішнього етапу політичного життя України є загальна криза політичних доктрин різного ідеологічного спрямування. У цих мінливих умовах богословська освіта орієнтується не на тимчасові особливості тих чи

інших ідеологічних систем, а на кращі традиції українського богослов'я та пізнання тих обставин, за яких можливе забезпечення вільного розвитку людини і пошанування її гідності. Богослов'я покликане дати українському суспільству основу для духовного наповнення домінуючих сьогодні ідеологічних та світоглядних парадигм [4, с.19].

Важливим завданням українського богослов'я є осмислення позиції Церкви щодо модерних течій у світовому богослов'ї, зокрема щодо ролі і місця в Церкві духовенства, мирян – чоловіків і жінок. З одного боку, треба вивчити і подолати ізоляціоністські та фундаменталістські настрої, які з різних причин все ще притаманні частині українського Божого люду. З іншого боку, українське богослов'я покликане врахувати ті помилки клерикалізму, ляїцизації (перебільшення ролі мирян) та фемінізму, яких припустилися релігійні громади інших народів [5, с.56].

Тому перед богословською освітою стоїть завдання повернути занедбаній і розгубленій людині розуміння спасительної сили Втіленого Слова й жертвовного ідеалізму. На зміну нинішньому періоду корумпованості, очерствіння душ і загального приниження людини має прийти осмислена богослов'ям культура солідарності й ненасильства, гуманізму, гідності й прав людини.

Ставлячи перед собою такі завдання, богослов'я орієнтується на людей доброї волі (особливо молодь), які, всупереч нинішнім тенденціям до втрати моральності, нарощують свій духовний потенціал і зуміють об'єднатися довкола духовного скарбу живого Передання і збереженого ним вогника надії [6, с.15].

#### **Література**

1. Гренц Стенли, Олсон Роджер. Богословие и богословы XX века. – Черкассы, 2011.
2. Еннс Пол. Підручник з богослов'я. – Львів, 2003.
3. Клеман Оливье. Истоки: Богословие отцов Древней Церкви. Тексты и комментарии. – М., 1994.
4. Ратцингер Й. (Бенедикт XVI). Сущность и задачи богословия. Попытки определения в диспуте современности. – М., 2007.
5. Сильвестр (Стойчев), архим. Догматическое богословие : учебное пособие для 2-го класса духовной семинарии. – К., 2016.
6. Христокін Г. В. Основи християнської культури : навчальний посібник / Г.В. Христокін, Ю. П. Чорноморець. – Ірпінь, 2018.

УДК78.071.2:781.5.08Косенко(043.2)

ЛЕНДЄЛ-СЯРКЕВИЧ А. А., БІБЕН М. М.,  
Мукачівський державний університет

### **ТВОРЧІСТЬ ВІКТОРА КОСЕНКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МУЗИКАНТА-ІНСТРУМЕНТАЛІСТА**

Відродження української фортепіанної музики відбувається сьогодні завдяки творчості Віктора Косенка, яка просякнута національним колоритом. У



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>